AROLWG NET SERO AC EFFEITHLONRWYDD YNNI TPAS CYMRU

MEHEFIN 2023

Ariennir yn Rhannol gan Lywodraeth Cymru
Part Funded by Welsh Government

pobl
NODDWYR LLAIS Y TENANT

Rhagair

Croeso i **drydydd** Arolwg Tenantiaid blynyddol TPAS Cymru ar Sero Net ac Effeithlonrwydd Ynni. Bwriad yr arolwg blynyddol hwn yw archwilio barn tenantiaid ar yr agenda datgarboneiddio ac ymddygiadau ers yr argyfwng costau byw. Credwn, fel sefydliad ymgysylltu â thenantiaid Cymru, fod yr adroddiad hwn yn rhoi mewnwelediad effeithiol i'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau o'r hyn sy'n wirioneddol bwysig i denantiaid o ran her Sero Net.

Cawsom gyfradd ymateb ardderchog o bob rhan o Gymru gan ystod eang o ddeiliadaethau, gan gynnwys tenantiaid cymdeithasau tai, tai awdurdodau lleol, tai â chymorth, a thenantiaid yn y sector rhentu preifat. Credwn fod llais y rhentwr preifat yn bwysig wrth edrych ar yr heriau, y tebygrwydd a'r gwahaniaethau ym mhrofiadau rhentwyr.

Mae'r adroddiad hwn yn darparu tystiolaeth glir o ganfyddiadau o Sero Net a dymuniadau ynghylch cyfathrebu â landlordiaid neu waith Sero Net. Gobeithiwn y bydd rhanddeiliaid y sector tai yn darllen yr adroddiad hwn ac yn dod o hyd i bersbectif newydd ar Sero Net a phwysigrwydd cynnwys tenantiaid yn y sgwrs hon.

Roeddwn yn arbennig o falch pan wnaethom ofyn i denantiaid a hoffent wneud gwaith dilynol ar yr arolwg hwn gyda 3 grŵp ffocws mwy manwl bod 16% wedi rhoi eu manylion i ni.

Yn olaf, hoffwn ddiolch i'r holl denantiaid a roddodd o'u hamser i ymateb i'r arolwg hwn ac a roddodd adborth i ni ar sut y gallwn wella'r arolwg hwn wrth symud ymlaen. Rwyf wedi darllen eich holl sylwadau ac wedi gwrando.

David Wilton, Prif Weithredwr, TPAS Cymru

Cyflwyniad i Bwls Tenantiaid TPAS Cymru

Beth yw Pwls Tenantiaid TPAS Cymru? Dyma'r llwyfan cenedlaethol i Gymru sy'n galluogi tenantiaid a rhentwyr i ddarparu adroddiadau dienw o'u profiadau, eu meddyliau a'u teimladau yn ymwneud â'u cartrefi a'u cymunedau.

Ar hyn o bryd mae arolygon ac adroddiadau ar y ffurf ganlynol:

1) **Arolygon blynyddol** - pynciau y credwn eu bod yn bwysig ac y mae angen eu holrhain. Ar hyn o bryd, mae 2 arolwg blynyddol:

- Arolwg Ynni a Sero Net
- Arolwg blynyddol 'Beth sy'n Bwysig' yn edrych ar yr hyn sy'n wirioneddol bwysig i denantiaid a'u cymunedau

2) **Arolygon pwnc penodol** rydym yn datblygu gyda rhanddeiliaid fel Llywodraeth Cymru a Phartneriaid i helpu i ddod â mewnwelediad i feddwl polisi.

3) **Arolygon cynulleidfa benodol** - yn aml nid yw'r rhain mor weladwy gan eu bod wedi'u hanelu at gynulleidfaoedd penodol e.e., Tenantiaid SRhP yng Ngogledd Cymru ar opsiynau cymorth, tenantiaid cymdeithasau tai ar ddiwygio rheoliadau ac ati.

4) **Arolygon byr amserol** i fesur 'pwls' tenantiaid ar gyfer materion y clywn amdanynt.

Gobeithiwn fod y canfyddiadau a'r argymhellion yn yr ymchwil hwn yn cynnig cipolwg gwerthfawr ar yr heriau y mae tenantiaid yn eu profi a'u barn ar yr agenda Sero Net. Trwy wrando ar denantiaid a rhanddeiliaid yn agored, yn onest ac yn dryloyw, credwn y gall tenantiaid helpu i gyflawni amcanion newid yn yr hinsawdd.

Cyhoeddir yr holl adroddiadau ar borth Pwls Tenantiaid ar ein gwefan. www.tpas.cymru/pwls

Cefndir a Chyflwyniad i'r arolwg hwn

Mae Cymru wedi gosod nod y gymdeithas i fod yn Sero Net erbyn 2050 ond targedau tai mwy uniongyrchol dros y degawd nesaf.

Beth yw Sero Net? Mae Sero Net yn darged i negyddu'n llwyr faint o nwyon tŷ gwydr a gynhyrchir gan weithgarwch dynol a dylid ei gyflawni trwy leihau allyriadau a gweithredu dulliau o amsugno carbon deuocsid o'r atmosffer. Mae'r heriau hyn wedi arwain at greu sawl rhaglen gan Lywodraeth Cymru i gyflawni Sero Net erbyn 2050.

Mae Sero Net Zero wedi cael mwy o ffocws ar denantiaid ers yr argyfwng costau byw yn 2022, gyda thenantiaid yn gweld cynnydd mewn biliau ynni a chostau cyffredinol. Arweiniodd goresgyniad Rwsia ar yr Wcrain, a ddechreuodd yn gynnar yn 2022, â chynnydd mewn prisiau ynni cyfanwerthol, a dechreuodd aelwydydd deimlo effaith tua mis Ebrill 2022. Realiti'r argyfwng ynni oedd hyn: roedd biliau ynni yn anochel yn mynd i gynyddu yn ystod y gaeaf, sef yr amser y mae'r rhan fwyaf o aelwydydd yn troi eu gwres ymlaen yn fwy cyson.

Mae gan Gymru rywfaint o'r stoc tai hynaf, gyda'r rhan fwyaf o dai Cymru yn cael eu hadeiladu rhwng 1932-1980. Oherwydd hyn, nid oes gan lawer o gartrefi insiwleiddiad priodol wedi'i osod, gan achosi colled gwres o 33% trwy'r waliau a 25% trwy'r to. Mae gwresogi cartref a dŵr poeth

yn cyfrif am 3ydd/4ydd cyfanswm yr ynni a ddefnyddir mewn cartref, ac mae Sero Net yn gofyn sut y gellir gwneud hyn yn rhatach tra'n fwy cyfeillgar i'r amgylchedd.

Mae'r adroddiad hwn yn archwilio gwybodaeth ac ymwybyddiaeth tenantiaid yng Nghymru mewn perthynas â Sero Net ac effeithlonrwydd ynni eu cartref. Mae'n ymchwilio i agweddau a chanfyddiadau o newid yn yr hinsawdd, cyfathrebiad landlordiaid gyda thenantiaid am atebion Sero Net, newid ymddygiad yn y flwyddyn ddiwethaf, a chostau Sero Net.

Canfyddiadau Allweddol

- Mae bron pob un o'r ymatebwyr (96%) wedi newid eu hymddygiad ynghylch defnydd ynni yn eu cartref yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Y newid ymddygiad mwyaf cyffredin oedd lleihau'r gwres (85%).

- Dywed 82% o'r ymatebwyr nad ydynt wedi cael unrhyw fath o gyfathrebu gan eu landlord ynghylch Sero Net neu waith datgarboneiddio y gellir ei wneud i'w heiddo.

- Mae diffyg ymwybyddiaeth o Dystysgrifau Perfformiad Ynni, gyda 74% o ymatebwyr yn dweud nad oeddent yn gwybod beth oedd sgôr y Dystysgrif Perfformiad Ynni ar gyfer eu heiddo.

- Teimlai nifer o'r ymatebwyr (43%) na ddylai tenantiaid orfod talu am waith Sero Net (ac eithrio drwy renti uwch) ac nad ydynt yn ymddiried y byddai'r arbedion ynni yn cyfateb i'r rhenti uwch.

- Dywedodd llawer o denantiaid eu bod yn edrych ar ffyrdd eraill o wresogi eu cartref a'u hunain, megis defnyddio llosgydd tân coed, gweithio yn y gwely, neu fynd i gysgu'n gynt i leihau'r teimlad o oerfel.

Awduron: Hannah Richardson ac Elizabeth Taylor
Mai 2023

Dulliau Ymchwil

O dan frand Pwls Tenantiaid TPAS Cymru, gan ddefnyddio platfform Pwls Tenantiaid (wedi'i bweru gan offeryn arolwg ar-lein *QuestionPro*), rhannodd TPAS Cymru 18 cwestiwn (gweler yr atodiad 6) i'r gymuned tenantiaid a rhentwyr ym mis Ebrill 2023. Gofynnwyd i denantiaid o bob rhan o Gymru am eu barn ac ymddygiadau sy'n ymwneud â Sero Net ac effeithlonrwydd ynni, yn ogystal â'r math o ymgysylltu yr hoffent ei gael yn y dyfodol mewn perthynas â datgarboneiddio cartrefi.

Sut cafodd yr arolwg ei hyrwyddo

- Anfonwyd yr arolwg at denantiaid sydd wedi ymuno â Phwls Tenantiaid.

- Cawsom gymorth cyfathrebu gan landlordiaid cymdeithasol a grwpiau tenantiaid i hyrwyddo'r arolwg hwn i'w tenantiaid. Mae'r dull hwn yn creu rhai gwahaniaethau amlwg yn ymatebion tenantiaid fesul landlord yn dibynnu ar raddau'r landlord ar ymgysylltu/hyrwyddiad a demograffeg eu tenant.

- Hyrwyddwyd yr arolwg hwn hefyd ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol TPAS Cymru, gan gynnwys *Facebook, Instagram, Twitter, a LinkedIn* (gweler atodiad 8).

- Fel y profwyd yn ddefnyddiol yn ein harolygon Pwls Tenantiaid yn y gorffennol, gwnaethom hysbyseb cyfryngau taledig ar gyfer yr arolwg ar *Instagram*, i gyrraedd mwy o ymatebion gan rentwyr iau, h.y. 35 oed ac iau, yn ogystal â'r rhai sy'n rhan o'r sector rhentu preifat. Rydym yn canfod nad yw'r lleisiau hyn yn cymryd rhan mewn gweithgareddau llais tenantiaid traddodiadol ac yn rhoi teimlad mwy amrywiol i'n harolwg.

- Cynhaliom ddwy ymgyrch hysbyseb taledig, targedwyd yr ymgyrch gyntaf at ymatebwyr iau o bob deiliadaeth, a chyrhaeddodd 22,141 o ddefnyddwyr *Instagram*, gan achosi i 120 o ddefnyddwyr glicio ar ein gwefan TPAS Cymru.

- Targedwyd yr ail ymgyrch at denantiaid ifanc yn y sector rhentu preifat, a chyrhaeddodd 36,177 o ddefnyddwyr, arweiniodd 375 o ddefnyddwyr at ein gwefan, ac arweiniodd at bedwar o ddilynwyr *Instagram* newydd i'n tudalen.

- Yn gyfan gwbl, cyrhaeddodd yr ymgyrch Instagram hon 58,318 o ddefnyddwyr, cynnydd o'n harolwg Pwls Blynyddol 2022, a gyrhaeddodd gyfanswm o 35,000 o ddefnyddwyr.

Cefndir Du, Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig (BAME)

Nododd 2% o gyfanswm y tenantiaid a ymatebodd fod ganddynt gefndir Du Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig. Mae hyn yn ostyngiad o 1% yng nghynrychiolaeth tenantiaid o'n Harolwg Sero Net 2022 ar effeithlonrwydd ynni.

Roedd y ffigwr yn dal i fyny'n llawer gwell ar gyfer rhentwyr preifat ac awdurdodau lleol, ond mae'r gostyngiad hwn i'w briodoli'n bennaf i ostyngiad mewn ymatebion mwy amrywiol gan denantiaid cymdeithasau tai, yn enwedig rhai landlordiaid allweddol sy'n adnabyddus am fod â chymuned fwy amrywiol.

Fel TPAS Cymru byddwn yn ymgysylltu â staff, tenantiaid a chymunedau'r landlordiaid cymdeithasol hyn i sicrhau cynrychiolaeth ehangach mewn arolygon Pwls Tenantiaid yn y dyfodol.

Cafodd pob ymateb gan rywun a oedd yn adnabod yn y grŵp hwn ei lawrlwytho a'i adolygu'n bersonol gan yr awdur arweiniol i ystyried yr ymatebion yn unigol ac ar y cyd yn erbyn y prif ddata ymateb. Yn wahanol i arolygon Pwls eraill ni chanfuwyd gwahaniaethau arwyddocaol o ran nodweddion yr argyfwng ynni a datgarboneiddio.

Crynodeb o'r ymateb

Roedd cyfanswm o 699 o denantiaid wedi ymateb. Cynrychiolir pob un o’r ddwy sir ar hugain yng Nghymru yn yr arolwg hwn. Er ein bod yn cydnabod nad yw hyn yn cynrychioli'r holl denantiaid, rydym yn hyderus bod y canfyddiadau'n cynnig mewnwelediad gwerthfawr.

Yn yr un modd ag arolygon Pwls Tenantiaid blaenorol, roedd y rhan fwyaf o’r ymatebion gan denantiaid sy’n byw mewn cymdeithasau tai (423), 93 o Awdurdodau Lleol, 156 o’r sector preifat, 9 o dai â chymorth a 18 gan ddeiliadaethau eraill. Mae ymatebion Awdurdodau Lleol wedi gostwng dros y flwyddyn, tra bod y SRhP a thai â chymorth yn aros yr un fath.

Ardaloedd yn ymateb fwyaf	Ardaloedd yn ymateb lleiaf
1. Caerdydd	**1. Ynys Môn**
2. Bro Morgannwg	**2. Wrecsam**
3. Rhondda Cynon Taff	**3. Sir Ddinbych**
4. Abertawe	**4. Sir y Fflint**
5. Blaenau Gwent	**5. Sir Fynwy**
6. Sir Gaerfyrddin	**6. Sir Benfro**

Dadansoddiad oedran yr ymatebwyr
Roedd y dadansoddiad oedran fel a ganlyn:

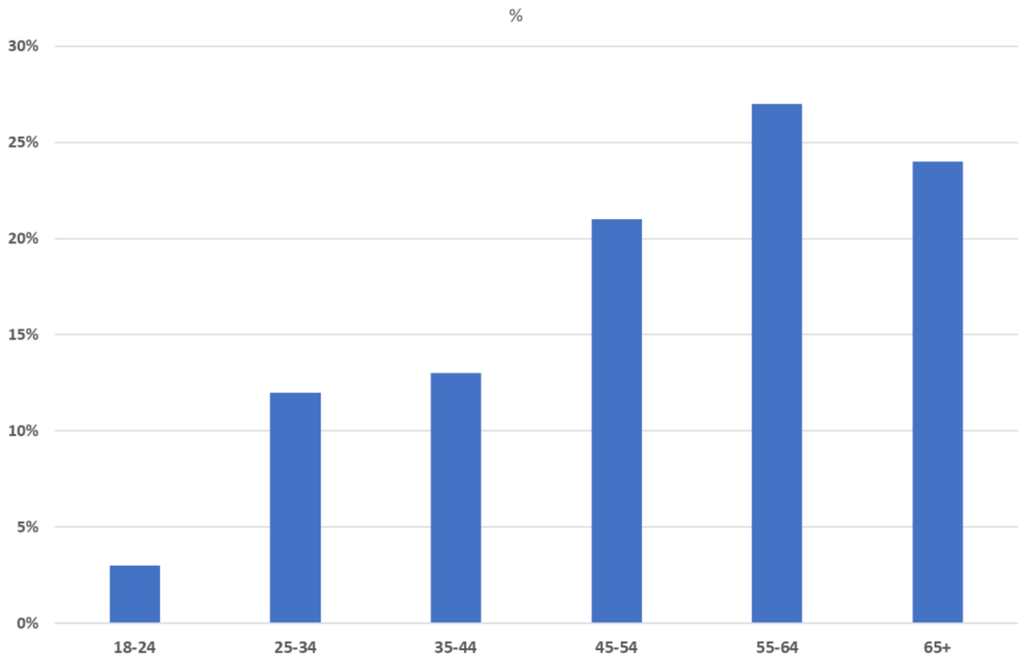

Roedd y dadansoddiad o oedran mewn tai cymdeithasol fel a ganlyn:

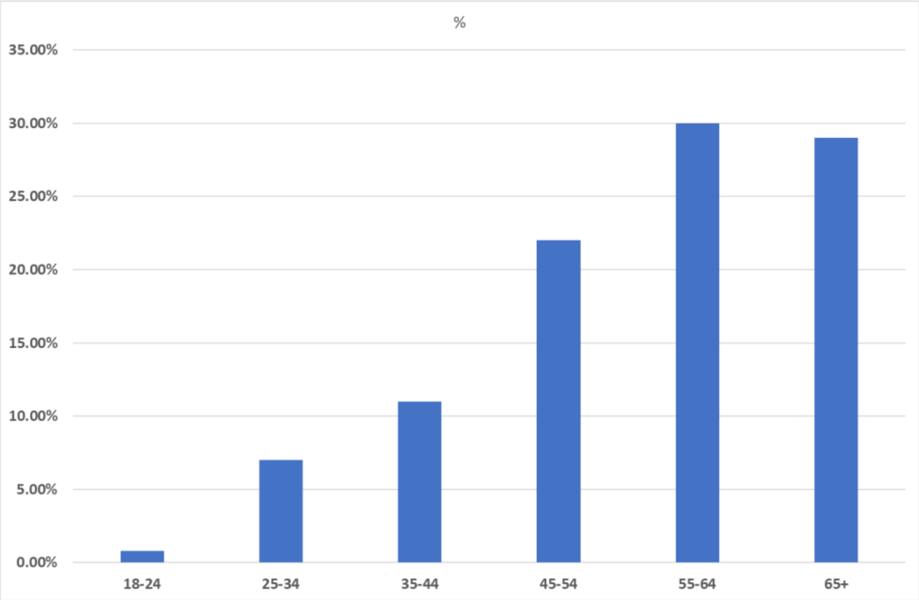

Roedd y dadansoddiad o oedran mewn tai preifat fel a ganlyn:

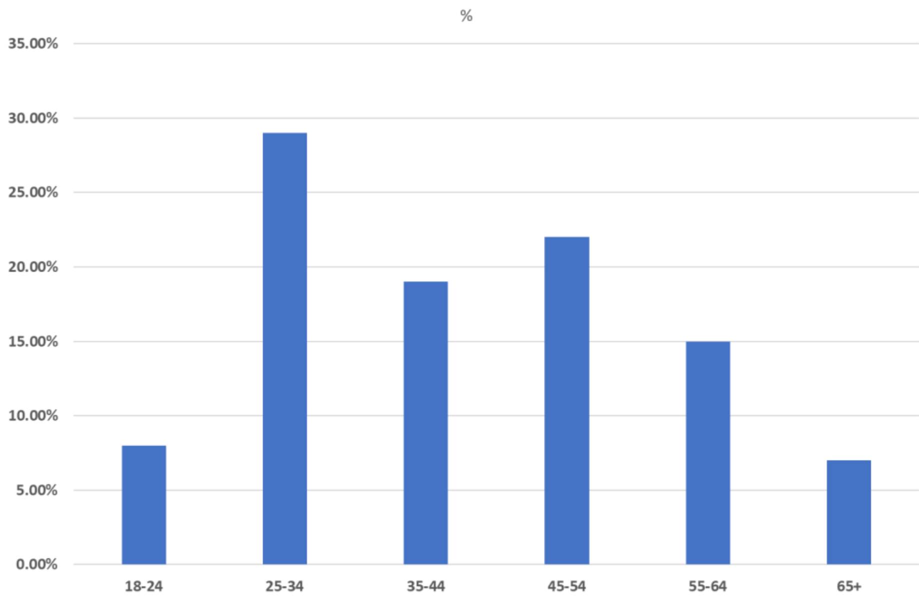

Mae gwahaniaeth sylweddol mewn demograffeg oedran o ymatebwyr mewn tai cymdeithasol o gymharu â thenantiaid tai preifat. Er enghraifft, o edrych ar y rhai 25-34 oed, mae gwahaniaeth rhwng y ddau grŵp. Mewn tai cymdeithasol, ymatebwyr 25-44 oed oedd yn cyfrif am 7% o'r ymateb, tra mewn tai preifat, roedd y rhai 25-44 oed yn cyfrif am 29% o gyfanswm ymateb y SRhP.

Yn gyffredinol, mae ein harolwg 2023 yn darparu ymatebion mwy cytbwys ar draws pob grŵp oedran o gymharu â'n harolwg yn 2022 – rhywbeth y mae TPAS Cymru yn bwriadu ei gyrraedd trwy ein platfform Pwls.

Rydym yn gobeithio parhau i gyrraedd y tenantiaid iau yn y sector tai preifat gan ein bod yn credu fod angen i'w lleisiau gael eu clywed.

Canfyddiadau Allweddol

✓ Yr arolwg hwn oedd â'r **gyfradd ymateb gyflymaf** ar ôl y lansiad cychwynnol o gymharu â'n harolygon Pwls Tenantiaid eraill. Roedd ganddo'r **gyfradd ymateb fwyaf** o'r tri arolwg Net Sero, gyda chynnydd cyffredinol o 1% ers y llynedd, a chynnydd o 43% ers ei lansio yn 2021.

✓ Roedd gennym ddemograffeg eang o denantiaid a oedd yn cynnwys tenantiaid iau yn y SRhP.

✓ Mae platfform hysbysebu Instagram yn parhau i berfformio wrth gyrraedd cynulleidfaoedd ehangach ac iau.

✓ Yn debyg i arolwg y llynedd, mae'r arolwg hwn yn rhagddyddio datganiad Safonau Ansawdd Tai Cymru 2023 ac mae wedi casglu barn a safbwyntiau tryloyw gan **denantiaid ar eu realiti o Sero Net.**

✓ Cyflwynwyd yr opsiwn ar gyfer **grwpiau ffocws** dilynol i archwilio'r canfyddiadau'n fanylach. Gofynnodd 16% o ymatebwyr i gymryd rhan mewn grwpiau ffocws yn ymwneud â:

1. Tenantiaid sydd wedi cael gwaith Sero Net yn eu cartref – 39 tenant
2. Tenantiaid sydd â diddordeb mawr mewn datrysiadau tai carbon isel – 40 tenant
3. Tenantiaid sydd eisiau rhoi adborth a rhoi barn ar gyfathrebu landlordiaid â thenantiaid ar Sero Net – 43 tenant.

✓ Roedd **gwelliannau amlwg** yn yr ymatebion gan Flaenau Gwent sydd wedi bod yr ymatebwyr isaf yn hanesyddol. Yn draddodiadol Conwy fu'r sir gyda chynrychiolaeth uchel o dai cymdeithasol a'r sector preifat; fodd bynnag, rydym wedi sylwi ar **ddirywiad sylweddol.**

Themâu Allweddol a archwilir yn yr adroddiad hwn

Nodwyd pum thema allweddol yn y canfyddiadau:

1. Pryder tenantiaid ynghylch biliau ynni
2. Ymwybyddiaeth a gwybodaeth o Dystysgrifau Perfformiad Ynni (EPC)
3. Ymddygiadau wedi newid ers yr argyfwng costau byw
4. Cyfathrebu landlordiaid gyda thenantiaid ar Sero Net
5. Ariannu Sero Net

1 Pryder tenantiaid ynghylch biliau ynni

Gofynnom i ymatebwyr raddio pum brawddeg o'r rhai mwyaf pryderus i'r rhai sy'n peri'r pryder lleiaf (manylion yn atodiad 6). Dywedodd 48% o ymatebwyr mai 'lleihau biliau ynni cartref' oedd eu prif bryder, o gymharu â chadw rhenti'n isel, mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, cymunedau mwy diogel, a mynediad at wasanaethau lleol.

Nid oedd unrhyw wahaniaeth arwyddocaol yn y math o ddaliadaeth, ac arhosodd y tri phrif bwnc a oedd yn peri'r pryder mwyaf yr un fath drwyddi draw. Nid oedd unrhyw wahaniaeth arwyddocaol ychwaith o ran grŵp oedran. Mae hyn yn cadarnhau'r rhagdybiaeth, er bod tenantiaid yn pryderu am y newid yn yr hinsawdd, mae'n rhaid mai costau a fforddiadwyedd yw'r brif flaenoriaeth.

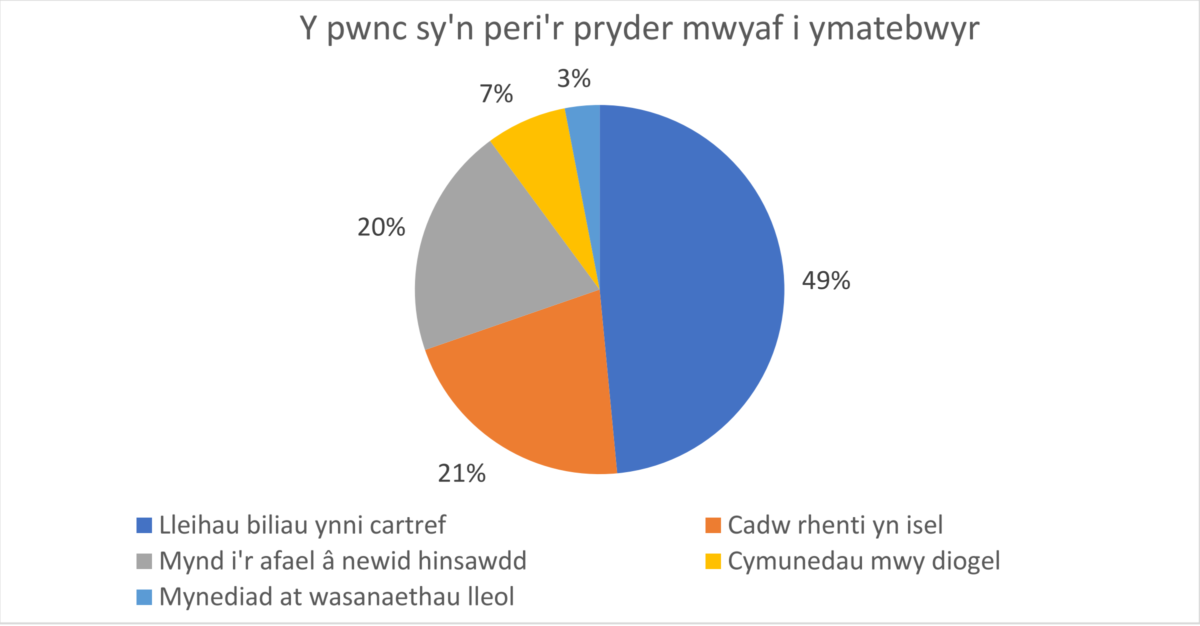

2. Ymwybyddiaeth a gwybodaeth am Dystysgrifau Perfformiad Ynni (EPC)

Mae Tystysgrifau Perfformiad Ynni (EPC) yn dangos pa mor ynni effeithlon yw eiddo. Rhoddir graddfeydd EPC i eiddo ac fe'u cynrychiolir ar raddfa o A-G, A yw'r mwyaf effeithlon, G yw'r lleiaf effeithlon. Mae'n ofynnol i bob eiddo ar rent yn y DU gael EPC dilys cyn i denant newydd symud i mewn, er nad oes angen iddynt gael eu diweddaru pan fydd gwaith mawr yn cael ei wneud neu pan fydd yn dod i ben.

Fe wnaethom ddangos delwedd o siart graddio EPC a gofyn a oedd yr ymatebwyr wedi gweld siart fel hon o'r blaen. Atebodd 90% o'r holl ymatebwyr eu bod wedi gweld siart EPC o'r blaen. Ond, pan ofynnon ni a oedd ymatebwyr yn gwybod beth oedd sgôr EPC eu cartref eu hunain, dywedodd 74% nad oeddent yn gwybod beth ydoedd.

Roedd y ddeiliadaeth â'r ganran uchaf o ymatebwyr sy'n gwybod sgôr EPC eu cartrefi yn dod o'r sector rhentu preifat.

- Atebodd 44% o ymatebwyr y SRhP eu bod yn gwybod sgôr effeithlonrwydd ynni eu cartref, o gymharu â dim ond 20% o denantiaid cymdeithasau tai a 23% o denantiaid awdurdodau lleol.
- Y grŵp oedran gyda'r nifer fwyaf o ymatebwyr yn gwybod eu sgôr EPC oedd y rhai 18-34 oed, gyda 38% yn ymateb 'ydw.' Ymatebwyr 65+ oed oedd y grŵp oedran a oedd yn gwybod leiaf am eu EPC, gyda dim ond 20% yn nodi eu bod yn gwybod sgôr eu cartref.

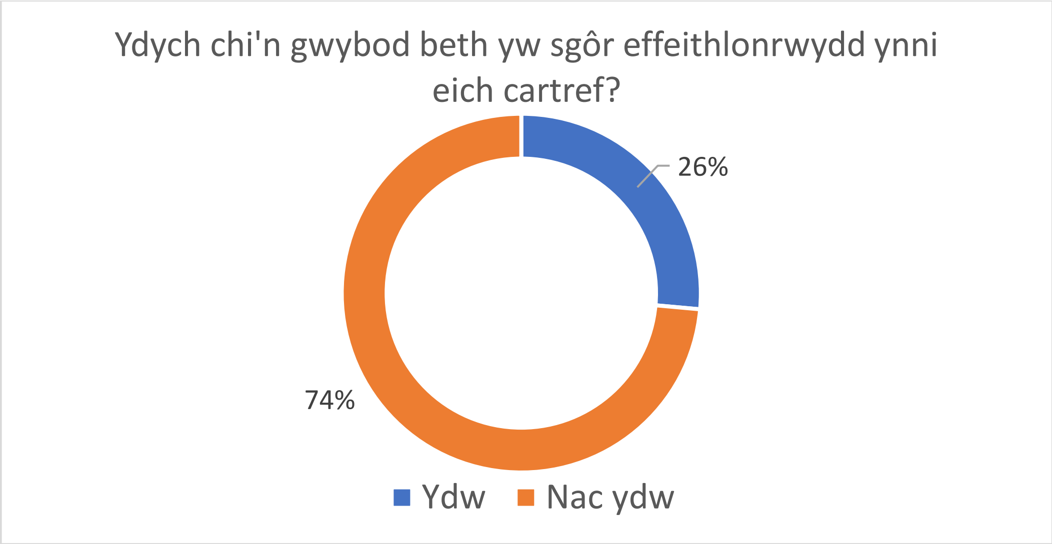

3. Ymddygiadau wedi newid ers yr argyfwng costau byw

Cododd prisiau olew a thrydan yn sylweddol yn 2022, gyda llawer o economïau yn dechrau yn ôl eto ar ôl cyfyngiadau covid, ac achosodd goresgyniad yr Wcrain i wledydd newid y galw o fewnforion Rwsia i fannau eraill. Wrth i'r DU gyrraedd tymor y gaeaf, rhagwelwyd y byddai prisiau ynni'n codi 80%, gan achosi i lawer o denantiaid mewn amryw fforymau a thrafodaethau TPAS Cymru bryderu am fforddiadwyedd, diogelwch a llesiant.

Yn chwilfrydig am newid ymddygiad ers mis Mawrth 2022, fe wnaethom ofyn i ymatebwyr yr arolwg am unrhyw newidiadau y maent wedi'u gwneud i'w bywyd bob dydd i leihau eu biliau ynni. Dywedodd 85% o'r ymatebwyr eu bod wedi lleihau eu gwres yn fwy, boed hynny'r tymheredd a osodwyd neu am ba mor hir y mae'r system yn rhedeg. Ar y llaw arall, atebodd 5% o ymatebwyr nad oeddent wedi gwneud unrhyw newidiadau yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Wrth ganolbwyntio ar ymatebwyr a oedd wedi ateb yn flaenorol eu bod yn poeni fwyaf am leihau biliau ynni cartref, ymatebodd 90% ohonynt eu bod wedi lleihau eu gwres yn fwy yn ystod y flwyddyn ddiwethaf ac atebodd 77% o'r un grŵp hwn eu bod wedi lleihau eu defnydd o drydan. Nid oedd unrhyw wahaniaeth ystadegol arwyddocaol mewn ymateb yn ôl grŵp oedran na math o ddaliadaeth.

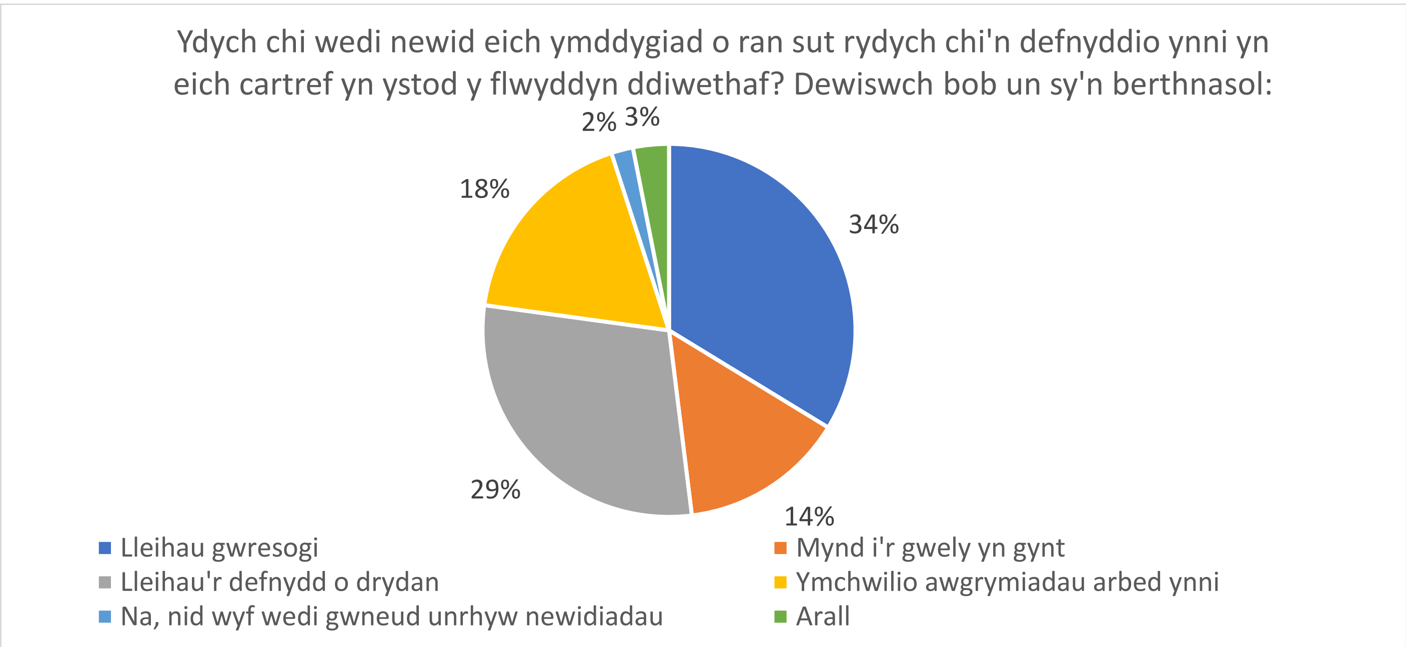

Pe bai ymatebwyr yn dewis ymateb 'Arall', fe wnaethom roi'r cyfle iddynt ymhelaethu ar eu meddyliau a'u barn gyda blwch sylwadau. Nodwyd thema allweddol yn ymwneud â datrysiadau a ddefnyddir gartref i wella eu costau ynni ac aros yn gynnes.

> *"Rwy'n defnyddio thermos i arbed berwi'r tegell. Lleihau fy nghawodydd, lleihau golchi dillad. Mae gwresogyddion i ffwrdd yn yr ystafelloedd nad ydw i ynddynt."*

> *"Defnyddio'r popty yn llai aml, prynu prydau sy'n coginio'n gyflymach, yn enwedig mewn ffrïwr aer."*

> *"Coginio yn yr awyr agored ar bren, gwisgo mwy o haenau, rhannu gwely gyda'r plant."*

Atebodd rhai ymatebwyr nad oeddent wedi gwneud unrhyw newidiadau i'w hymddygiad ynghylch ynni yn ystod y flwyddyn ddiwethaf oherwydd amgylchiadau amrywiol:

> *"Mae angen i mi gael y gwres ymlaen oherwydd fy anabledd."*

> *"Mae fy mhartner yn cael cemotherapi, felly mae ei chysur yn hollbwysig."*

> *"Rwyf eisoes yn gwneud yr holl newidiadau ynni sydd ar gael tra'n cynnal fy iechyd a'm callineb."*

Cwestiwn dilynol:

Gofynnwyd i'r ymatebwyr hefyd a oeddent wedi gwneud unrhyw un o'r **chwe newid carbon isel** hyn yn ystod y flwyddyn ddiwethaf o gymharu â blynyddoedd blaenorol gan gynnwys:

1. Wedi siopa mewn siopau elusen
2. Wedi'i goginio gartref
3. Wedi prynu cynnyrch lleol
4. Cerdded, seiclo, neu gael lifft yn lle gyrru eich hun i rywle
5. Defnyddio safleoedd ailgylchu ac ailddefnyddio
6. Newid arferion siopa i leihau costau

Nid oedd cyfanswm poblogaeth yr arolwg wedi newid arferion yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, heblaw am newid arferion siopa i leihau costau. Roedd 61% wedi newid eu harferion yn fwy i leihau eu costau cyffredinol. Wrth edrych ar oedran, roedd gwahaniaeth sylweddol yn yr ymatebwyr 25-34 oed. Atebodd ymatebwyr y grŵp hwn eu bod wedi siopa mewn siopau elusen, wedi coginio gartref, ac wedi newid arferion siopa i leihau costau yn fwy o gymharu â'r flwyddyn flaenorol.

Mewn cymhariaeth, nid oedd gan y rhai 55+ oed unrhyw newidiadau o gymharu â'r flwyddyn flaenorol heblaw am newid eu harferion siopa yn fwy i leihau costau.

4. Cyfathrebu gan landlordiaid â thenantiaid ar Net Zero

Fel y soniwyd yn flaenorol, mae gan Gymru rywfaint o'r stoc tai hynaf, a all wneud ôl-osod yn fwy heriol. Yn dibynnu ar y gwaith sydd angen ei wneud, efallai y bydd eiddo angen rheiddiaduron newydd, ffenestri wedi'u huwchraddio, gwaith insiwleiddio, ac ati. Mae'r gwaith yn ceisio gwneud yr eiddo'n fwy ynni-effeithlon, a thrwy hynny leihau biliau ynni; ond gall hyn gymryd amser ac achosi aflonyddwch i drigolion.

Safon Ansawdd Tai Cymru
Rhyddhawyd ail fersiwn Safon Ansawdd Tai Cymru ar gyfer ymgynghoriad y llynedd, ac roedd sawl agwedd ar y Safon newydd yn cynnwys nodau i gael Cymru i Sero Net. Mae gan Sero Net darged yng Nghymru erbyn 2050, ond ym maes tai mae’r targed hwnnw’n llawer cynt. Mae TPAS Cymru eisoes wedi gweld landlordiaid yn cymryd llwybrau arloesol o gyfathrebu ac ymgysylltu â’u tenantiaid, felly roeddem eisiau ddeall pa fath o gyfathrebu a ddefnyddiwyd fwyaf.

Cyfathrebiad Sero gyda Landlordiaid
Yn gyntaf, gwnaethom ofyn i ymatebwyr yr arolwg ddweud wrthym a oedd eu landlord wedi cyfathrebu â nhw am y gwaith Sero Net/datgarboneiddio y gellid ei wneud. Atebodd 86% o gyfanswm yr ymatebwyr nad oeddent wedi derbyn unrhyw gyfathrebiad gan eu landlord. Tenantiaid tai â chymorth oedd â’r ganran uchaf o ymatebwyr a atebodd ‘do,’ gyda 70% yn dweud eu bod wedi cael rhywfaint o gyfathrebu â’u landlord am waith Sero Net. Tenantiaid yn y sector rhentu preifat oedd â’r ganran isaf, gyda dim ond 3% yn nodi eu bod wedi derbyn cyfathrebiadau Sero Net.

Mae gan Dai â Chymorth Fwy o Gyfathrebu na Daliadau Eraill
Mae'n bwysig nodi bod nifer o resymau pam y gallai tenantiaid tai â chymorth gael mwy o gyfathrebu Sero Net gan eu landlordiaid. Yn gyntaf, cafwyd llai o gyfanswm yr ymatebion gan denantiaid tai â chymorth (9) o gymharu â deiliadaethau eraill, felly dim ond 1% o gyfanswm y gyfradd ymateb yw’r ymatebion hyn. Mae tenantiaid mewn tai â chymorth yn fwy tebygol o weld staff yn gyson o ddydd i ddydd, ac felly ffrydiau cyfathrebu mwy cyson. Mewn cynlluniau tai â chymorth eraill, rydym wedi gweld datrysiadau cymunedol yn hytrach nag atebion unigol, gan ei gwneud yn fwy tebygol y bydd llythyrau neu bosteri yn dweud wrth denantiaid pa atebion gwresogi fydd yn cael eu gosod.

Gwahanol fathau o gyfathrebu
Roeddem yn chwilfrydig i ddysgu am y ffyrdd mwyaf poblogaidd y mae landlordiaid yn cyfathrebu â'u tenantiaid am waith Sero Net. O’r ymatebwyr a ddywedodd eu bod wedi derbyn cyfathrebiad gan eu landlord, roedd 32% wedi derbyn taflen wybodaeth, roedd 26% o’r un grŵp hwnnw wedi derbyn e-bost am Sero Net Zero, a dywedodd 25% fod rhywun wedi dod at y drws i ddweud nhw am y gwaith.

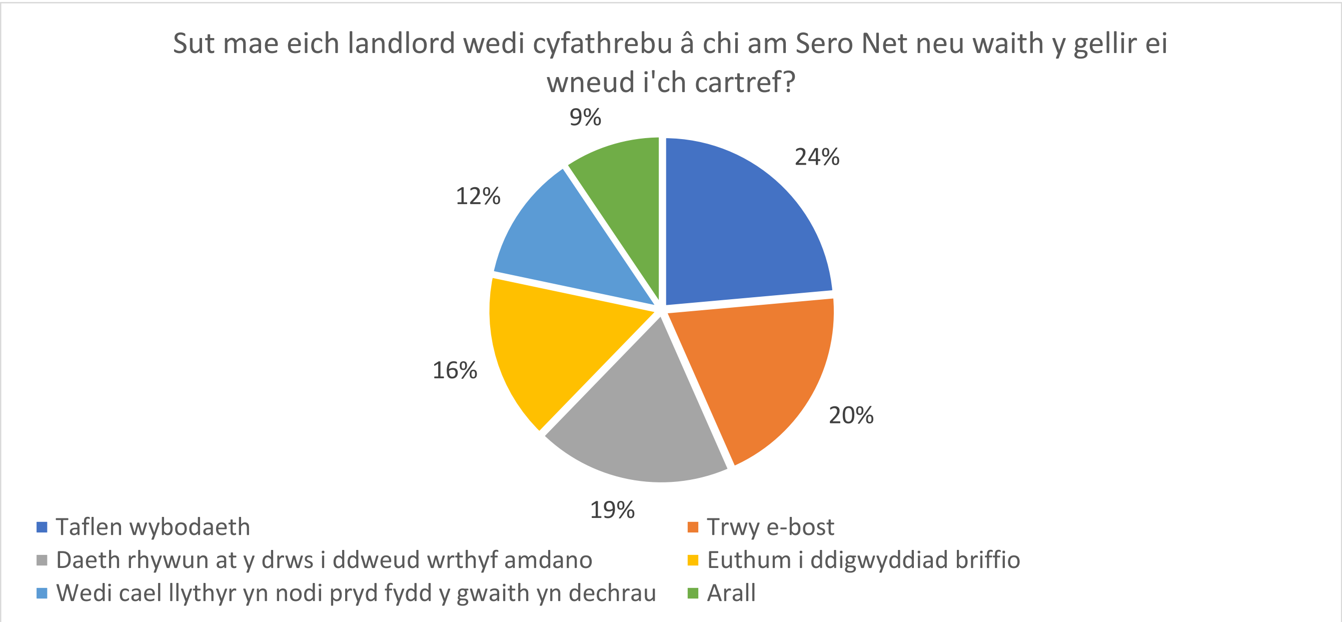

Roedd cyfle i ymatebwyr ymhelaethu ar eu hymateb, ac esboniodd rhai tenantiaid y gwaith a oedd wedi'i wneud neu fathau eraill o ddigwyddiadau yr oeddent wedi'u mynychu:

> *"Mae'r tŷ wedi'i inswleiddio. Rwy'n cwestiynu agwedd 'werdd' y gosodiad. Ni chymerwyd unrhyw ystyriaeth i'r amgylchedd yn ystod y gwaith a thaflwyd y deunyddiau i'r sgipiau yn frawychus. Cafodd 80% o bob bag ei daflu."*
>
> *"Cafwyd digwyddiad briffio ar gyfer gosod y pwmp gwres am y tro cyntaf, ond ni chafwyd unrhyw ymgynghoriad o gwbl ynghylch y gosodiad diweddarach."*
>
> *"Dim ond digwyddiadau Sero Net TPAS Cymru yr wyf wedi mynychu."*
>
> *"Soniwyd amdano yn y cylchlythyr diweddaraf."*

5. Ariannu Sero Net

Yn ystod y sesiynau hyfforddi Net Zero rydyn ni'n eu cynnal, y cwestiwn mwyaf cyffredin yw, "**Pwy sy'n talu am Net Zero?"** Amcangyfrifir y bydd yn costio tua £5 biliwn i Gymru i ôl-osod cartrefi yn y DU yn y pum mlynedd nesaf.

Mae gwahanol atebion wedi'u codi gan swyddogion y llywodraeth a'r sector tai, rhai yn cynnwys **codi rhenti** neu **fwy o gyllid** gan Lywodraeth Cymru. Mewn theori, os yw cartref yn fwy ynni-effeithlon, bydd tenantiaid yn cael eu gadael i dalu llai mewn costau ynni, ond mae amheuaeth o hyd ynghylch hyn.

Gofynnwyd i ymatebwyr am eu barn ar o ble y dylai'r arian ddod i dalu am waith Sero Net. Allan o gyfanswm nifer yr ymatebwyr, dywedodd 43% nad oeddent yn meddwl y dylai tenantiaid orfod talu mwy am gartrefi carbon isel. Roedd dau o'r grwpiau eraill bron yn gyfartal gyda rhagolygon gwahanol ar yr un sefyllfa, gyda 25% yn ymateb y byddent yn talu rhenti uwch pe bai gostyngiad gwarantedig mewn biliau, a 24% yn ymateb nad ydynt yn ymddiried y byddai'r arbedion yn fwy na'r codiad rhent. Dim ond 7% a ymatebodd y byddent yn talu rhenti uwch am gartref mwy cynaliadwy a charbon isel.

Nid oedd unrhyw wahaniaethau sylweddol mewn ymateb yn ôl math o ddeiliadaeth, oedran, neu leoliad.

Roedd tenantiaid yn gallu dewis 'Arall' ac ehangu ar eu dewis, nododd un tenant:

"Fyddwn i ddim yn gallu fforddio mwy o rent na dim byd. Rwy'n cael trafferth nawr."

Casgliad

Bwriad yr arolwg hwn oedd ymchwilio i farn ac ymwybyddiaeth o Sero Net yng Nghymru ynghyd â'r newid mewn ymddygiadau sydd wedi digwydd oherwydd yr argyfwng costau byw. Mae'r adroddiad wedi dangos, er bod tenantiaid, ar y cyfan, yn bryderus am newid hinsawdd, fod yna flaenoriaethau eraill y mae'n rhaid eu hystyried a'u gwella yn gyntaf, megis cadw rhenti'n isel a gostwng pris biliau ynni cartref.

Diffyg ymwybyddiaeth o amgylch EPC
Dangosodd yr ymwybyddiaeth o dystysgrifau perfformiad ynni (EPC) er bod tenantiaid yn ymwybodol o sut mae'r siart yn edrych, nid oedd mwyafrif yr ymatebwyr yn gwybod beth oedd eu sgôr eu hunain, ac roedd y rhan fwyaf o denantiaid yn dyfalu mai D neu E oedd eu sgôr EPC. Mae effeithlonrwydd ynni yn uniongyrchol gysylltiedig â chostau ynni, felly gall fod yn fuddiol i denantiaid wybod beth sy'n cyfrannu at sgôr EPC a sut mae'n effeithio ar eu cartrefi a'u biliau eu hunain. Byddai tenantiaid yn elwa o fwy o ymwybyddiaeth o wefan y llywodraeth i bobl edrych ar sgôr EPC eu heiddo, gan nad yw hyn yn cael ei ddefnyddio gan denantiaid ar hyn o bryd. (Gweler atodiad7).

Effaith yr argyfwng costau byw
Mae'r argyfwng costau byw wedi effeithio ar lawer ac wedi achosi i gyfran sylweddol o ymatebwyr addasu neu newid eu hymddygiad o ran gwresogi eu cartref. Rhannodd tenantiaid ddulliau amgen y maent wedi'u defnyddio i leihau'r defnydd o ynni, megis gwisgo mwy o haenau, rhannu'r gwely gyda'u teulu, neu ddefnyddio offer cegin fel ffrïwr aer a thermos yn lle popty. Mae'n ymddangos yn glir bod rhai tenantiaid yn lleihau ansawdd eu bywyd o ddydd i ddydd oherwydd costau ynni, ac mae llawer o bobl yn lleihau'r defnydd i lefelau llym er mwyn goroesi. Bydd cyflawni tai Sero Net yn costio biliynau o bunnoedd y flwyddyn, ond bydd yr arian hwn yn cael ei wastraffu os nad yw tenantiaid yn defnyddio'r systemau newydd hyn i'w llawn botensial ac yn hytrach yn edrych am atebion gwresogi eraill i leihau costau.

Canfyddiadau pobl ifanc
Mae yna ragdybiaeth bod pobl iau yn fwy tebygol o deimlo mwy o frys ynghylch newid yn yr hinsawdd, ac efallai mai dyma'r rheswm bod cynnydd mewn ymddygiad sy'n ymwybodol o garbon ymhlith tenantiaid iau. Er ei bod yn ddiddorol nodi nad oedd oedran wedi effeithio ar raddio pryderon; gallwn ddod i'r casgliad bod tenantiaid yn gorfod blaenoriaethu costau, y gellir eu teimlo'n ddyddiol, yn hytrach na newid yn yr hinsawdd a all deimlo fel mater sy'n rhy bell i ffwrdd i'w ystyried ar hyn o bryd.

Pryderon Tenantiaid
Mae cyfathrebu landlordiaid â thenantiaid ar Sero Net yn cyfrannu at lwyddiant y nod, gan y bydd tenantiaid yn byw gyda'r systemau hyn ac yn eu gweithredu o ddydd i ddydd. Er bod rhagdybiaeth gyffredinol nad oes gan denantiaid ddiddordeb mewn Sero Net, datgelodd yr adroddiad hwn realiti gwahanol, gyda 122 o denantiaid yn ateb y byddent yn hoffi cael eu cynnwys mewn grŵp ffocws tenantiaid arweiniol TPAS Cymru. Wrth symud ymlaen, bydd TPAS Cymru yn rhedeg tri grŵp tenantiaid o amgylch Sero Net:

> *1. Tenantiaid sydd wedi cael gwaith Sero Net wedi'i wneud i'w cartref – ymatebodd 39 o denantiaid 'oes' i optio i mewn i'r grŵp hwn.*
>
> *2. Tenantiaid sydd â diddordeb mawr mewn datrysiadau tai carbon isel – ymatebodd 40 o denantiaid 'oes' i optio i mewn i'r grŵp hwn.*

3. Tenantiaid sydd am roi adborth a rhoi barn ar gyfathrebu landlordiaid â thenantiaid ar Sero Net – ymatebodd 43 o denantiaid 'oes' i optio i mewn i'r grŵp hwn.

Daeth yn amlwg bod tenantiaid yn pryderu am yr ymarferoldeb ariannu y tu ôl i Net Zero, ac i bwy y byddai'n gyfrifol. Esboniodd sylwadau fod llawer o denantiaid eisoes yn wynebu anhawster i dalu am eu biliau a'u rhenti, ac ni fyddai unrhyw bosibilrwydd o gynnydd yn cael ei groesawu. Roedd diffyg hyder ynghylch codiadau rhent yn lefelu'r arbedion ynni posibl a allai ddigwydd pe bai datrysiad gwresogi carbon isel yn cael ei osod, sy'n galw am angen mewn mwy o astudiaethau achos. Nid oedd tenantiaid yn ymddiried y byddent yn arbed unrhyw arian gyda datrysiad gwresogi nad oedd yn foeler nhw a theimlent na ddylai cyllid Sero Net ddisgyn ar ysgwyddau'r tenantiaid, a oedd yn gyson ar draws deiliadaeth.

Beth sydd angen cael ei wneud?

Yn gyffredinol, mae TPAS Cymru yn credu y dylid cynnwys tenantiaid yn y drafodaeth a'r her Sero Net rŵan, nid ar ôl i'r gwaith gael ei gwblhau. Gall a bydd tenantiaid yn cyfrannu llais angenrheidiol ar gyfer y datrysiad. Mae yna lefel o ddiffyg ymddiriedaeth ymhlith tenantiaid ynglŷn â Sero Net ac nid yw tenantiaid yn teimlo y byddant yn elwa'n uniongyrchol o osod datrysiadau carbon isel. Rydym wedi clywed yn gyson bod tenantiaid yn diffodd eu systemau gwresogi newydd yn gyfan gwbl, sy'n arwain at gostau uwch, a bod rhai tenantiaid yn tynnu'r systemau'n gyfan gwbl o'u cartrefi. Mae hyn yn deillio o ymgysylltu â thenantiaid, neu ddiffyg ymgysylltu â thenantiaid, ac mae'n dangos na fydd Sero Net yn llwyddiannus ac yn cael ei gyflawni os nad yw tenantiaid yn cael eu cynnwys ym mhob cam o'r broses. Mae gan bob tenant wahanol anghenion, arddulliau cyfathrebu, a ffyrdd o fyw yn eu cartrefi, ac oni bai bod pob tenant yn cymryd rhan, ni fydd Cymru Sero Net.

Argymhellion

1. Hoffem weld astudiaethau achos yn cael eu cynhyrchu a'u rhannu'n llawer gwell â thenantiaid, boed hynny'n astudiaethau achos tenant i denant, neu'n astudiaethau achos prosiect cyffredinol. Mae'n hanfodol bod y sector yn dysgu oddi wrth ei gilydd, yn enwedig o ran y Rhaglen Ôl-osod Wedi'i Optimeiddio.
2. Dylai landlordiaid fod yn cyfathrebu â'u tenantiaid ar Sero Net/datgarboneiddio o'r dechrau tan y diwedd. Hyd yn oed os nad yw landlordiaid yn siŵr pa ddatrysiad Sero Net penodol y maent yn ei osod mewn cartrefi, mae angen ymgysylltu â thenantiaid ynghylch beth yw Sero Net a pham eu bod yn gweld gwaith yn cael ei wneud ledled Cymru.
3. Gan nad yw Safonau Ansawdd Tai Cymru ar gyfer 2023 wedi'u rhyddhau eto, hoffai TPAS Cymru weld mwy o ffocws a chynhwysiant mewn canllawiau llais tenantiaid ac ymgysylltu yn ogystal â safon sylfaenol ar gyfer sut mae angen i landlordiaid ymgynghori â thenantiaid ar Sero Net.
4. Mynegodd tenantiaid yn yr arolwg hwn ddiddordeb gwirioneddol mewn bod yn rhan o'n grwpiau ffocws ar gylchdroi Sero Net, a dylai LCC ac ALl fod yn cynnig sesiynau gwybodaeth neu leoedd i denantiaid ymgysylltu â Sero Net. Mae rhagdybiaeth nad oes gan denantiaid ddiddordeb i fod yn rhan o grwpiau o'r fath, ond dangosodd yr arolwg hwn fel arall. Byddem yn croesawu diddordeb gan landlordiaid a chyflenwyr sector sy'n dymuno cefnogi'r grwpiau hyn.
5. Mae ymddiriedaeth yn broblem enfawr i denantiaid. Rydym yn argymell yn gryf y dylid datblygu perthynas â thenantiaid cyn ceisio unrhyw fath o ddatgarboneiddio yn eu cartrefi. Rhaid i denantiaid fod yn rhan o'r daith hon i Sero Net.

Camau Nesaf

Mae tenantiaid wedi rhoi amser i roi eu barn yn yr arolwg hwn.

Mae eu lleisiau'n bwysig ac yn haeddu eich ystyriaeth a'ch gweithred.

1) Bydd pob tenant a gwblhaodd yr arolwg ac a ddewisodd dderbyn copi o'r adroddiad yn cael copi cyn ei gyhoeddi.
2) Byddwn yn anfon yr adroddiad hwn at y rhai sy’n gwneud penderfyniadau allweddol ar draws y sector tai gan gynnwys Llywodraeth Cymru, Aelod o’r Senedd (sydd â diddordeb mewn tai), Prif Weithredwyr Tai a Phenaethiaid Gwasanaeth yn gofyn iddynt ystyried a gweithredu.
3) Bydd TPAS Cymru yn chwilio am gyfleoedd i gyflwyno a thrafod y canfyddiadau gyda’r sector a’r cyfryngau i sicrhau bod rhanddeiliaid yn amsugno ac yn gweithredu ar yr adroddiad.
4) Yn ogystal, yn seiliedig ar adroddiadau eraill TPAS Cymru, mae’n debygol y byddwn yn gofyn i ni gyflwyno i grwpiau tenantiaid a thimau staff ledled Cymru. I ofyn am sesiwn, cysylltwch enquiries@tpas.cymru

Mae gennym ddiddordeb mawr mewn gwybod eich barn am yr adroddiad hwn ac yn enwedig pa gamau a gymerwyd gennych o ganlyniad.

Cydnabyddiaethau

Hoffem achub ar y cyfle hwn i ddiolch i'n panel Pwls Tenantiaid am eu hysbrydoliaeth barhaus a'u hymrwymiad i gymryd rhan yn ein harolygon. Mae eich mewnbwn yn cael ei werthfawrogi'n fawr ac yn helpu i lunio dyfodol tai.

Hoffem hefyd ddiolch i Lywodraeth Cymru am ariannu TPAS Cymru yn rhannol fel sefydliad ac i Wales & West am y nawdd arweiniol trwy gydol y flwyddyn.

Am TPAS Cymru

Mae TPAS Cymru wedi cefnogi tenantiaid a landlordiaid yng Nghymru ers dros 30 mlynedd i ddatblygu cyfranogiad tenantiaid a chymunedol effeithiol trwy hyfforddiant, cefnogaeth, prosiectau ymarferol a datblygu polisi. Yn lleol rydym yn cefnogi grymuso cymunedau trwy gyngor ymarferol, cefnogaeth, hyfforddiant a gwaith prosiect.

Ar lefel y Llywodraeth, rydym yn cyfrannu at newidiadau polisi drwy weithio gyda sefydliadau partner i sicrhau bod llais y tenant yn dylanwadu ar wneud penderfyniadau.

Pwls Tenantiaid yw llais tenantiaid yng Nghymru. www.tpas.cymru/pwls. Mae wedi'i greu gan TPAS Cymru ac yn cael ei gefnogi gan Lywodraeth Cymru. Rydym yn anelu at:

i) Darganfod beth sydd bwysicaf i denantiaid

ii) Rhyddhau arolygon rheolaidd

iii) Cynnal rafflau i wobrwyo pobl sy'n cymryd rhan

Defnyddir canlyniadau ein harolygon gan y rhai sy'n gwneud penderfyniadau i greu polisi tai sy'n gweithio i denantiaid, ac sy'n helpu i wneud tai yng Nghymru yn fwy diogel a thecach.

Noddwr Llais y Tenant

Mae Pwls Tenantiaid yn rhan o raglen waith sy'n ceisio cynyddu llais tenantiaid. Rydym yn ddiolchgar iawn i Grŵp Pobl sy'n noddi'r gwaith hwn

I gwrdd ag un o'n tîm i drafod y pwyntiau a godwyd, cysylltwch â: Hannah Richardson at hannah@tpas.cymru.

Atodiad 1: Deiliadaeth

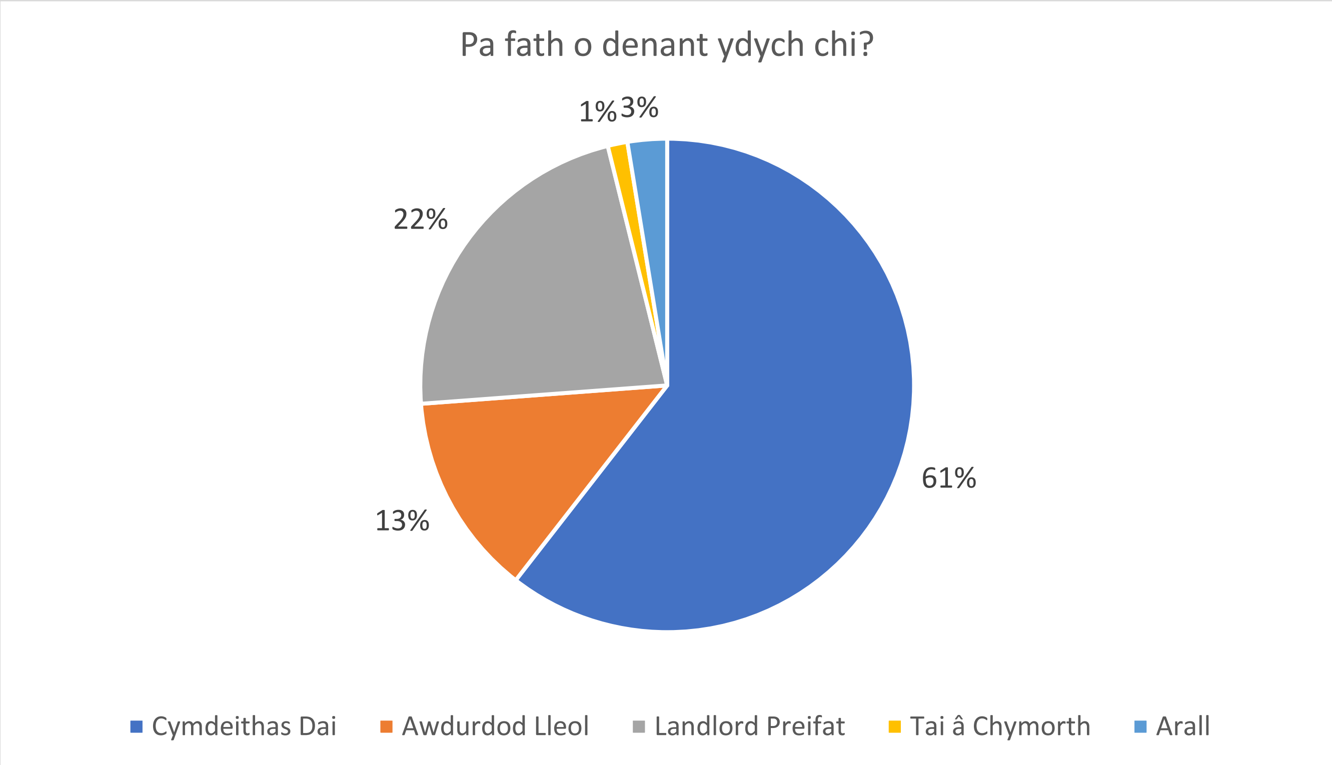

Atodiad 2: Awdurdod Lleol

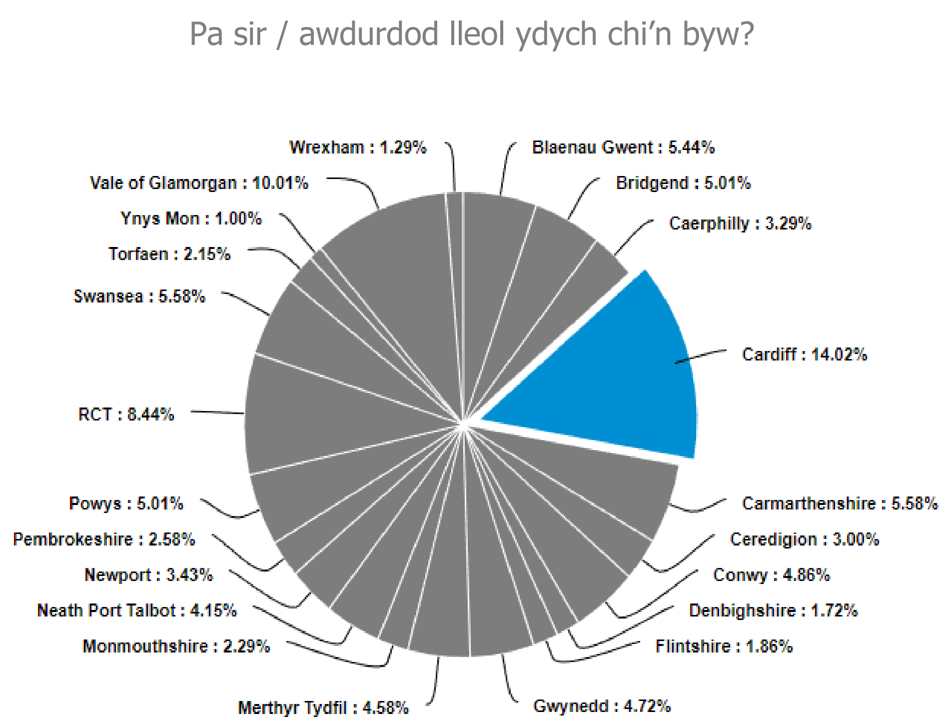

Atodiad 3: Oed

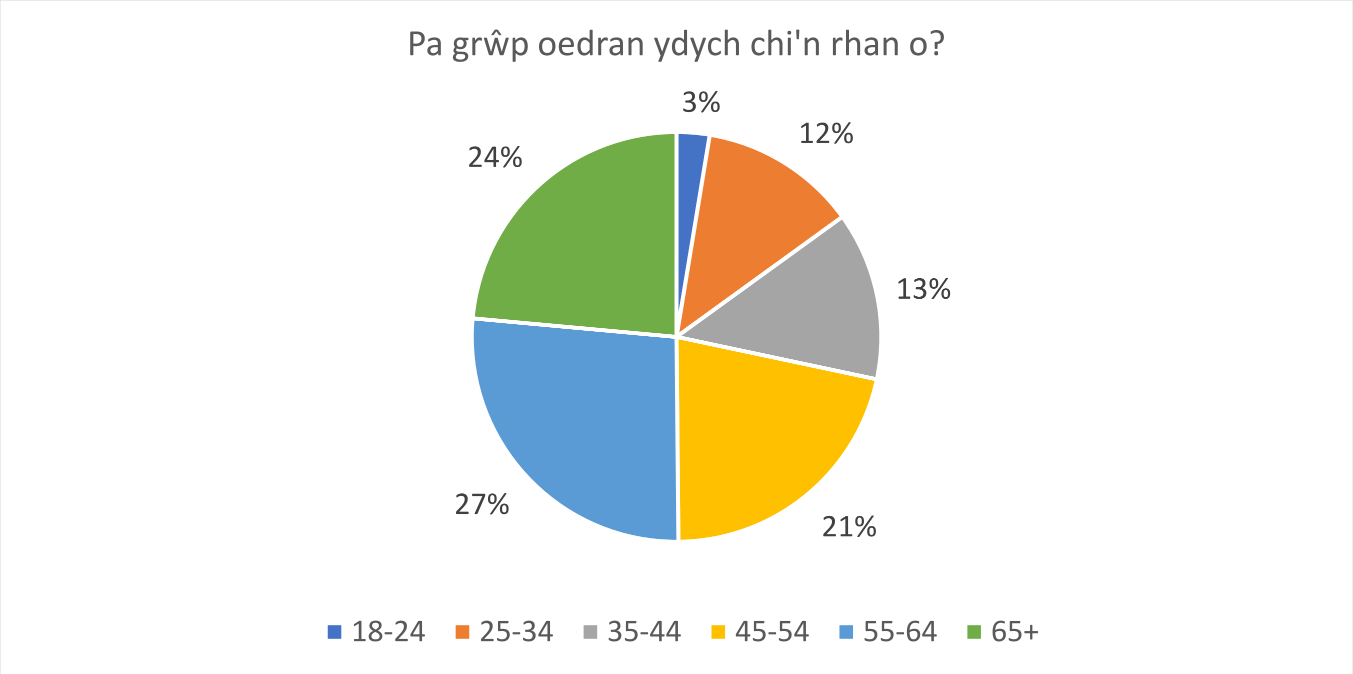

Atodiad 6: Cwestiynau

Pa fath o denant ydych chi?	Cymdeithas dai Awdurdod lleol Landlord preifat Tenant tai â chymorth Arall
Pa awdurdod lleol ydych chi'n byw ynddo?	
Pa grŵp oedran ydych chi'n rhan o?	18-24 25-34 35-44 45-54 55-64 65+
Ydych chi'n ystyried eich hun yn dod o gefndir Du Asiaidd a Lleiafrifoedd Ethnig?	Ydw Nac ydw
Pa mor bryderus ydych chi am y canlynol: Newid yn yr hinsawdd	Ddim yn bryderus iawn Ddim yn bryderus Niwtral Pryderus Pryderus iawn
Rhowch y canlynol mewn trefn (1-5) yn nhrefn y rhai sy'n peri'r pryder mwyaf i chi i'r lleiaf pryderus:	Lleihau biliau ynni cartref Cadw rhenti yn isel Mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd Cymunedau mwy diogel Mynediad at wasanaethau lleol
Mae'r uchod yn siart perfformiad ynni sy'n dangos pa mor ynni effeithlon yw eiddo.	Do Naddo

Ydych chi wedi gweld siart fel hyn o'r blaen?	
Ydych chi'n gwybod beth yw sgôr effeithlonrwydd ynni eich cartref?	Ydw Nac ydw
A allwch chi ddweud wrthym beth ydych chi'n feddw yw eich sgôr EPC? (Safle A-G)	
Ydych chi wedi newid eich ymddygiad o ran sut rydych chi'n defnyddio ynni yn eich cartref yn ystod y flwyddyn ddiwethaf? Dewiswch bob un sy'n berthnasol	Lleihau gwresogi, p'un ai dyna'r tymheredd y mae wedi'i osod arno neu am ba mor hir y mae'r system ymlaen Mynd i'r gwely yn gynt Lleihau'r defnydd o drydan Ymchwilio awgrymiadau arbed ynni Na, nid wyf wedi gwneud unrhyw newidiadau Arall
A yw eich landlord wedi cyfathrebu â chi am Sero Net neu waith y gellir ei wneud i wneud eich cartref yn fwy ynni-effeithlon?	Do Naddo
Sut mae eich landlord wedi cyfathrebu â chi am Net Zero neu waith y gellir ei wneud i'ch cartref?	Taflen wybodaeth Trwy e-bost Daeth rhywun at y drws i ddweud wrthyf amdano Euthum i ddigwyddiad briffio Wedi cael llythyr yn nodi pryd fydd y gwaith yn dechrau Arall Nid wyf wedi derbyn unrhyw gyfathrebiadau am Sero Net na gwaith gan fy landlord
A ydych chi wedi cael unrhyw waith i wella effeithlonrwydd ynni eich cartref yn ystod y deng mlynedd diwethaf? (Dewiswch bob un sy'n berthnasol)	Inswleiddiad Paneli solar Batri storio ynni Pwmp gwres Math arall o wresogi carbon isel Rydw i mewn adeilad newydd gyda nifer o dechnolegau ynni isel Na, nid wyf wedi cael unrhyw waith wedi'i wneud
Os ydych chi wedi cael gwaith Sero Net/effeithlonrwydd ynni wedi'i wneud yn eich cartref, a fyddai gennych chi ddiddordeb mewn cymryd rhan yn unrhyw un o'r grwpiau tenantiaid hyn:	Tenantiaid sydd wedi cael gwaith wedi'i wneud i'w cartref Tenantiaid sydd â diddordeb mawr mewn tai carbon isel Tenantiaid sydd am roi adborth a rhoi barn ar sut i gyfathrebu'n well â thenantiaid ynghylch Sero Net Na, nid oes gennyf ddiddordeb mewn cymryd rhan yn y grwpiau hyn Nid wyf wedi cael unrhyw waith Sero Net wedi'i wneud
Os ydych chi wedi clicio 'Oes' i gymryd rhan mewn grŵp tenantiaid, rhowch eich enw, e-bost, a'ch landlord:	
Pe baech yn mynd i gael system wresogi a dŵr poeth newydd wedi'i gosod yn eich	Y gosodwr Eich landlord

cartref, pwy fyddech chi'n ymddiried ynddo i ddarparu'r wybodaeth fwyaf defnyddiol ar sut i ddefnyddio'r system yn effeithlon?	Y gwneuthurwr Arbenigwyr trydydd parti (e.e. Youtube, canllawiau ar-lein, gosodwyr eraill) Fforwm cymorth tenantiaid gydag awgrymiadau am effeithlonrwydd system
Mae costau ynni yn uniongyrchol gysylltiedig ag effeithlonrwydd ynni eiddo, a fesurir gan EPC. Yn ddamcaniaethol, os yw eich cartref yn fwy ynni-effeithlon, byddwch yn talu llai mewn costau ynni. Fodd bynnag, mae gwneud cartrefi'n effeithlon o ran ynni yn broses gostus. A fyddech chi'n fodlon talu costau rhent uwch am gartref mwy ynni-effeithlon?	Byddwn, byddwn yn talu costau rhent uwch pe bai gwarant y byddai fy arbedion ynni yn fwy na'r cynnydd yn y rhent. Byddwn, byddwn yn talu mwy i gael cartref carbon is a mwy cynaliadwy. Na, nid wyf yn ymddiried y byddai'r arbedion ynni yn fwy na'r cynnydd mewn rhent. Na, nid wyf yn meddwl y dylai tenantiaid orfod talu mwy am gartrefi carbon isel. Arall
Yn ystod y flwyddyn ddiwethaf, a ydych chi wedi gwneud unrhyw un o'r canlynol:	Wedi siopa mewn siopau elusen Wedi'i goginio gartref Wedi prynu cynnyrch lleol Wedi cerdded, beicio, neu gael lifft yn lle gyrru eich hun yn rhywle Defnyddio safleoedd ailgylchu ac ailddefnyddio Newid arferion siopa i leihau costau
Diolch am roi o'ch amser i lenwi'r arolwg hwn. Os hoffech gymryd rhan yn y raffl, derbyn copi o ganlyniadau'r arolwg hwn, neu fynd i mewn i'n cronfa ddata Pwls Tenantiaid i lenwi arolygon TPAS Cymru yn y dyfodol, cliciwch ar opsiwn a rhowch sylwadau ar eich e-bost.	Raffl Derbyn copi o'r adroddiad Ymuno â chronfa ddata Pwls Tenantiaid i lenwi arolygon yn ymwneud â thenantiaid yn y dyfodol
Dyma ein tro cyntaf i ddefnyddio QuestionPro yn lle DooPoll. A oes unrhyw adborth neu sylwadau y gallwch eu rhoi ar sut roedd eich profiad yn defnyddio'r llwyfan arolwg hwn?	

Atodiad 7:
Dewch o hyd i'ch tystysgrif perfformiad ynni (EPC):https://www.gov.uk/find-energy-certificate

Atodiad 8: Enghraifft o hysbyseb taledig a ddefnyddir ar Instagram i gyrraedd rhentwyr preifat iau.